

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Moniales, & pœnæ violatoribus clausuræ impositæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

32. Femina alicujus dignitatis, quæ potest monasterium virorum ingredi, potest tecum decentem familiam ducere.

Ibid. num. 3.

33. Femina licitè ingredi potest ob necessitatem, ex. gr. ad visitandum infirmum, seu medendum, dum aliud remedium commodum non est. Item feminae possunt adhuc ingredi monasteria virorum causa Missæ, funeris, concionis, sepulturæ, processionis, vel alterius divini officii, vel dum tantus est populi concursus, ut mulieres commodè ingredi Ecclesiam, aut ingredi non possint: imò feminae possunt ingredi monasterium causa audiendæ Missæ in capella claustrii, modò ad alia loca non progrediantur. Item dum recitantur horæ Canonicae, dum fit benedictio candelarum, &c. Item ingredi possunt dum fit lotio pedum, modò tunc legatur Evangelium, vel alia oratio fiat: vel dum aliquis in claustrio professionem emit, cum solitis religiosorum ceremoniis: non autem dum habitum suscipit, neque similiter ingredi possint ad audiendam comediam, vel disputationem. *Ibid. num. 4. & seq.*

34. Quæres, utrum femina ingrediens monasterium tempore divinorum officiorum, seu concionis, &c. non animo audiendi divina, vel concionem, excusari probabiliter possit à peccato & pœnis contra clausuram? Respond. probabiliter excusari posse *Ib. n. 13.*

35. Femina non peccat contra clausuram, si ingrediatur occasione processionis, quam Prælati indixit hoc fine, ut feminae ingredi possint. Idem aliqua ratione dici potest de ipso religioso processionem ad eum finem indicente; quamquam hujusmodi religiosus peccet abusu potestatis, & sit aliqua pœna dignus *Ibid. n. 14.*

36. Femina quæ justa de causa ingressa est, tenetur statim moraliter egredi, non tamen avertitur excommunicatione, si statim non egrediatur, imò etiam si ad ulteriora loca progrediatur Secus dic de religiosis eam admittentibus. *Ibid. n. 15.*

¶ 16.

Moniales, & pœna violatoribus clausuræ imposita,

Vide v. *Confessio, Monasterium.*

37. Clausura est spatium, quod intra januam monasterii
 scilicet-

semper clausam continetur: seu est locus monasterii, quem moniales sistere debent, & à quo egredi nequeunt violatione præcepti, vel etiam voti, dum clausuram ex servare tenentur: unde monialis non potest ad domo nasterio contiguas accedere, etiamsi ibi degant feminae ligendis elemosynis deputatæ. Quòd si transeat ad alium tecti partem, vel transferat se extra januam distantia pedis, vel rota egrediatur, rea est violatæ clausuræ. Præter eà sequitur monialem non posse transferre se ad Ecclesiam exteriorem, vel ad alium locum, ad quem sæcularibus patet accessus. Item monialis monasterio egressa, si domo in qua constituta est, exeat, non violat clausuram, cum domus non sit pars monasterii.

Omnes & singulæ moniales cujuscumque ordinis post professionem, tenentur onere clausuræ, modò in congregatione vivant. Hinc conversæ & tertiariæ post professionem tenentur clausura, etiamsi in illis monasteriis nunquam ante Tridentinum servata fuerit clausura; secus dicendum de novitis nondum professis, aut de feminis que non sunt verè moniales, etiamsi aliquæ simplicia vota emittant. Imò ad clausuram non tenentur feminae solemni professionem emittentes, hac conditione, ut in domo propria remaneant; quia hic sermo est de monialibus in congregatione viventibus. *tom. 1. de clausura, & pœnis violatoribus ipsius impositis, q. 1. punct. 1. n. 1. & seq. & punct. 2. n. 1. & seq.*

38. Clausura monialium, jure humano positivo, non autem jure naturali vel divino indicta est, ut patet *in c. periculo so, de statu regular. in 6. Concil. Trid. sess. 25. c. 5. ibi punct. 3. n. 1.*

39. Moniales egredientes è monasterio, etiamsi parvo spatio extra januam procedant, dantes licentiam egrediendi, ac receptatores, excommunicationem ipso factò & aliis pœnas incurrunt. Hac excommunicatione non afficitur monialis quæ justa causa egressa est, si finita egressus causa statim revertatur. *ibid. punct. 4. num. 1. & seq.*

40. Episcopus, vel Superiores religionum, qui sine justa causa licentiam exeundi moniali concesserunt, iisdem pœnis afficiuntur. Idem dic de comitantibus, vel receptantibus moniales injustè egressas, modò tamen sint causa egressus, & perseverantiæ in egressu: secus si causa urbanitatis, vel consanguinitatis comitentur, vel recipiant. *ib. n. 4. & 5.*

41. Nemo præter Summum Pontificem, vel habentem ab ipso

ipso facultatem jure communi potest à dicta excommunicatione absolvere, dum excommunicatio publica est. Dicitur habentem ab ipso facultatem, quia habens privilegium à Summo Pontifice, potest absolvere in foro conscientiae, etiam si delictum sit publicum, vel deductum ad forum contentiosum. Item religiosi habentes privilegium absolvendi, possunt absolvere in foro conscientiae, etiam si delictum ad forum externum deductum sit, quidquid in contrarium à multis afferatur. *ibid. punct. 5 n. 1. & seq.*

42. Onus cogendi moniales ad clausuram incumbit Episcopo auctoritate ordinaria, in suis monasteriis: auctoritate vero Sedis Apostolicæ delegata, in monasteriis Sedi Apostolicæ subditis, ut constat ex Trid. *sess. 25. cap. 5.* In monasteriis vero exemptis hæc facultas non competit Episcopo, sed Superioribus illorum ordinum, ex *cap. periculoso, de statu regular. ex Trident. sess. 25. cap. 9.* Prædicti Episcopi, & alii Superiores implorare possunt Principum & magistratum sæcularium auxilium; & magistratus tenentur sub excommunicatione ipso facto incurrenda opem ferre. Magistratum autem nomine veniunt personæ publicæ, quæ jurisdictionem sæcularem exercent. Imò judices Ecclesiastici gaudentes potestate sæculari ligantur excommunicatione non præbendo Episcopo auxilium circa clausuram. *ibid. punct. 9 n. 1. 2. & punct. 7 n. 4. & 5.*

43. Superiores non tenentur sub mortali decretum clausuræ quotannis publicare, *ibid. punct. 6. n. 3.*

Ad quem pertineat facultatem exeundi monialibus concedere, & quibus ex causis.

44. Ad Episcopum, vel ad ejus Vicarium generalem pertinet facultatem exeundi è monasterio concedere monialibus in monasteriis Episcopo aut Sedi Apostolicæ subjectis. Monialibus vero subditis religiosis concedunt Superiores religiosi, & etiam Episcopus, & quidem in scriptis, alioquin non tenet.

Hanc facultatem exeundi concedere non possunt Abbatis ipsarum monialium, quia etiam ipsæ clausuræ præcepto tenentur. *ibid. punct. 8. num. 1. & seq.*

45. Monialis excusatur à peccato & pœnis, si urgente necessitate exeat; tenetur tamen dum extra monasterium exito

fit, causam sui egressus Superiori significare; quamquam materia parvitas excusat ubi non est perfecta clausura; tunc tunc; secus si adsit perfecta transgressionis causa, etiam si monialis uno pede distet à janua clausuræ. Idem valet in ingredientibus claustra monialium. *ibid. n. 5. & 6.*

46. Ut monialis è monasterio licite egredi possit, requiritur facultas Superioris cum justa & gravi causa: tres autem sunt justæ exeundi causæ, incendium, infirmitas lepræ, & epidemiæ, & si quæ sint aliæ confimiles & urgentiores causæ, qualis est, v. g. belli: nam monialis potest monasterio exire dum bellum geritur contra infideles, periculumque gravi impendet ab infidelibus. *ibid. punct. 9. num. 1. 2. & 7.*

47. Abbatisa non potest exire, ut visitet monasterium cæmentarios vel sua monasteria, aut ut curam nepotum gerat, neque ut visitet parentes infirmos; potest tamen monasterio egredi, dum totus conventus in alium locum transfertur. Item Abbatisa exire potest ad præstandum juramentum fidelitatis sæculari domino feudi. Imò si ei constet licentiam à Superiori injustè denegari, adhuc exire potest, licet si dubitet. Similiter monialis exire potest ad reformandum monasterium ejusdem ordinis, vel ibi sit Abbatisa, vel januæ præfecta, vel magistra novitiarum, & finito monasterio potest reverti si velit, etiam si socia redire nolit. Item monialis potest ad perfectiorem religionem transire, vel ad aliud monasterium transferri causa correctionis aut penitentiæ, in casibus, in quibus ita jura decernunt. *ibid. num. 3. 4. 5. & seq.*

48. Monialis ejici potest in sententia nonnullorum, etiam si emendatio non speretur: sed probabilius est, & ita censet D. Bonacina, monialem ob incorrigibilitatem ejici non posse. *ibid. num. 14.*

49. Moniales conversæ ob necessitatem petendæ elemosynæ exire possunt servatis constitutionibus Pii V. & nihilominus possunt adhuc recipi & admitti ad professionem in monasteriis monialium. *ibid. num. 15. & 16.*

50. Monialis non potest exire monasterio ob infirmitatem non contagiosam, etiam si alioquin mortalis sit; quamquam non sunt puniendi Superiores qui licentiam exeundi concesserunt moniali gravi infirmitate, sed non contagiosa laboranti. Sunt tamen multi, qui asserant licitum esse moniali egredi tempore infirmitatis periculosæ.

Monia-

Monialis quæ iusta de causa egressa est, tenetur finita egressus causa redire quamprimum potest moraliter, non metaphysicè, *ibid. num. 18. & seq.*

ADDITIO.

De velatione monialium gloss. *in can. illud autem. 20. q. 1.* facit quadruplex velum, vel velationem monialium: 1. est professionis, in qua velum imponitur tam viduis, quam virginibus; modo compleverint 12. ann. ætatis, secundum ius antiquum, *can. puella. 20. q. 2.* nunc autem, 16. 2. est consecrationis, in qua velum solum virginibus imponitur, idque ante ætatis 25. ut habetur *can. plus 20. q. 1. 3.* est ordinationis, in qua olim velum imponebatur diaconissæ, anno ætat 40. ut habet *canon sancti monialis. 21. q. 1. 4.* velatio est prælationis, in qua velum dabatur abbatissæ, futuræ anno ætatis 60. Palud. *4. d. 48.* adjungit velum continentis, quod est viduatum, ut habetur, *27. q. 1. c. vidua.*

Quæres: A quo possint velari, vel consecrari virgines, & quo tempore. Resp. viduas posse velari à quovis sacerdote, ut habet Palud. Syl & gloss. *16. q. 1. c. vidua.* Resp. 2. virgines tantum ab Episcopo, ut S. Thom. *in 4. dist. 38. a. 1.* Resp. 3. ordinariè debere hanc consecrationem, secund. Ostiens. Syl. Angel. institui in festo Paschatis, & per octavam, in Epiph. natali Apóst. dieb. Dominicis, ut habetur *20. q. 1. c. veland.* in necessitate autem, quovis tempore, *ibid. c. 1.*

Monitorium.

Vide v. *Denuntiatio.*

Monopolia.

Vide v. *Emptio & venditio.*

1. Quando mercatores inter se conveniunt de vendenda re supra pretium rigorosum, peccant mortaliter contra iustitiam, excedunt enim justum pretiū. Idem militat in emptoribus conpirationem ineuntibus non emendi nisi pretio vihoritiam iis licitum est solum in tantum conspirare, in quantum monopolium venditorum perseverat contra illos. Et quando

ff. 2

quando